

noorden. Hier is wel een verklaring voor te vinden. Het is gebleken dat de dieren zeer slecht temperaturen nabij het vriespunt kunnen verdragen. Langs de Hollandse westkust is de zeediepte over grote uitgestrektheid niet meer dan 25-30 meter, en dit heeft tot gevolg dat het water van de oppervlakte tot op de bodem steeds dezelfde temperatuur bezit. Reeds na een korte periode van strenge vorst zijn de Tafelmesheften op de bodem daar al ten dode gedoemd.

Benoorden de Waddeneilanden is het water dieper (40—50 m) en hier kan men 's winters wél verschillen in temperatuur

tussen bodem en oppervlakte aantreffen. De verschillen zijn weliswaar niet groot — slechts een paar graden of minder — maar dit is waarschijnlijk juist genoeg om te verhinderen dat bij een kortstondige periode van koude de dieren sneuvelen. Alleen in zeer koude winters vallen ook daar slachtoffers.

De dieren langs de westkust lopen dus haast elke winter met wat vorst de kans gedood te worden, benoorden de Waddeneilanden is dat uitzondering — en daar leven de Tafelmesheften dus gemiddeld véél langer. Maar de groeisnelheid is overal gelijk.

VRAGEN EN KORTE MEDEDELINGEN

Visdievensterfte. De mededeling van de heren Lensink en Van Wijngaarden in het februari-nummer van D.L.N. over de visdievensterfte aan de haven van Enkhuizen herinnerde mij aan een soortgelijk voorval in 1951. In september van dat jaar werden in het randgebied van de Noordoostpolder tientallen dode Visdiefjes aangetroffen, vrijwel uitsluitend eerstejaars vogels. Aangezien ik gaarne wilde weten door welke oorzaak deze sterfte was opgetreden, zond ik elf exemplaren voor onderzoek naar de Provinciale Gezondheidsdienst voor Dieren in Overijssel te Zwolle. De sectie wees uit dat zij alle waren gestorven aan een hevige, bloederige darmontsteking, veroorzaakt door een massale infectie met een platworm (*Echinoparyphium recurvatum*). De larven van de ongeslachtelijke generatie van deze platworm komen voor in waterslakken. De larven van de geslachtelijke generatie (cercariën) leven ingekapseld in waterslakken en kikkervisjes; de volwassen platwormen ontwikkelen zich in vogels.

Dr. D. BAKKER.

Sterreschot. Reeds op 12 februari 1957 werd door mij een klont „sterreschot” gevonden (45 gram) op het landgoed „de Scheere” ten westen van Coevorden. Hij bevond zich op 2 meter afstand van de oever van een kleine uitgeveende plas, op een ondergrond van mos

en gras. De zeer zachte winter kan deze bijzonder vroege vondst verklaren.

Lutten a.d. Dedemsvaart.

W. F. K. GOUWE, arts.

Pestvogel. Donderdag 21 februari jl. zat 's morgens in een vlierstruik in mijn tuin een Pestvogel. Hij vloog op een gegeven ogenblik tot vlak bij het raam op een kokosnoot, zodat ik hem uitstekend kon waarnemen. De gele streep aan het staarteinde en de lakvlekken waren niet helder afgetekend. Ik vermoed daarom dat het een wijfje was.

Zaterdag daaropvolgende vernam ik, dat in de Haagse schooltuinen Pestvogels waren waargenomen.

Woerden.

E. E. VAN DER VOO.

Vreemd gedrag van Ransuil. Omstreeks half april 1956 heb ik het volgende waargenomen: In een bosje in de omgeving van Utrecht zag ik een nest, waarvan een Ransuil afvloog. Dit verbaasde mij erg, daar dit nest beslist te klein was voor deze vogel. Bij nader onderzoek bleek het aan een Vlaamse gaai toe te behoren, of liever gezegd, te hebben toebehoord. De vogel lag half verscheurd op het nest, waarin zich drie eieren bevonden. De Ransuil bleek evenals voorgaande jaren te broeden in een boom in de naaste omgeving.

Zowel de prooi als de omstandigheid, dat deze op zo geringe afstand van het nest werd geslagen, lijken mij zeer uitzonderlijk. Het is mij, en ook verschillende van mijn kennissen nl. opgevallen, dat roofvogels vrijwel nooit in de naaste omgeving van hun nest jagen. Tenslotte is het tijdstip van de waarneming eveneens ongewoon. Het komt stellig niet vaak voor, dat Ransuilen in april 's middags omstreeks vier uur fourageren.

Utrecht

C. DE BOER.

Pestvogels. Op zaterdag 23 februari zag ik op Texel in Den Burg een troepje van tien Pestvogels. Een zat in een hulststruik met bessen, twee zaten in een boom en een struik ernaast en zeven zaten op de rand van de lage goot var een huis. In de voorafgaande dagen waren hier ook al Pestvogels waargenomen.

Dr. G. A. BROUWER.

Het broeden van Kwakken in de Biesbosch (rectificatie). Naar aanleiding van de korte mededeling in D.L.N. van februari 1957 „Het broeden van Kwakken in de Biesbosch” hadden verschillende ornithologen onlangs in Dordrecht een kort gesprek. De heer Verhey schreef mij daarover:

„Het was ons een raadsel hoe u het jaar 1951 als de officiële ontdekking kan noemen. Reeds Lebreton vond in 1946 een kolonie van 18 paar (zie Ardea, 35, p. 149-165). Ook de jaren 1947, 1948, 1949, 1950 hebben Kwakken in de Biesbosch gebroed (zie de Avifauna van Lebreton en Verhey). Officieel heb ik uit die tijd nog een eierdop bewaard in mijn collectie. Ook een jonge Kwak heb ik gebalgd, deze werd helaas door een stroper geschoten. Vóór 1946 hebben we slechts een paartje van 4 juli 1935, geschoten op de Benedenste Beversluisplaat (collectie's van Eykman en wijlen Dr. van Rhyn). Ik ben er stellig van overtuigd dat Kwakken tussen bv. 1930 en 1946 in de Biesbosch hebben gebroed. Het terrein werd toen nog lang niet zo doorkruist als thans, de N. J. N. beschikte niet over boten, er was nog geen overbevolking die reikhalzend uitkeek om de Biesbosch in te polderen. Bewijzen zijn er niet, maar een kolonie van 18 paar in 1946 wettigt toch wel het vermoeden dat ze er maar niet ineens in dat jaar alle 18 tegelijk kwamen. Ze hebben er m.i. veel langer gezeten”.

Ik teken hierbij aan, dat ook G. A. Brouwer in

„Broedvogels”, Ardea 38, 1950 3/4, p. 201 het broeden van de Kwakken in 1946 vermeld heeft. Het jaartal 1951 werd uit het geheugen genoteerd, omdat toen de notitie onverwacht en overhaast naar de drukker moest, de tijd en gelegenheid ontbrak om het jaartal te controleren. De betreffende afleveringen van Ardea zijn nl. niet in mijn bezit. De bedoeling van de mededeling was natuurlijk de aandacht te vestigen op de mogelijkheid van een broed-geval van de Kwak reeds in 1937, en niet het betwijfelen van de officiële waarnemingen.

Dit geval leert aan de ene kant, dat het vermelden van een verkeerde datum in een geval als dit gelukkig meteen bestraft wordt. Aan de andere kant zijn nu juist daardoor een paar interessante gegevens extra (die van de heer Verhey) bekend geworden.

M. F. MÖRZER BRUIJNS.

Verschillen in reactie. Op de graslanden langs het Koningsdiep bij Beetsterzwaag fourageren geregeld een aantal Reeën. De talrijke weidevogels, die hier nestelen nemen van deze bezoekers even weinig notitie als bv. van grazende koeien of schapen. Hoe volslagen anders reageerden de weidevogels in de Polder Oosterwolde toen in juni 1956 een verdwaalde reebok de uitgestrekte graslanden in deze polder doorkruiste! Tot in de verre omgeving gingen alle vogels op de wijk. De bok werd tijdens zijn gehele tocht tot mijn verbazing achtervolgd door tientallen luid alarmerende Grutto's, Tureluurs en Kievitten. Zodra de Ree even stil stond, werd hij vooral door de Grutto's zo bijzonder fel aangevallen, dat hij er vrijwel direct weer even snel van door ging als de beide Zwarte kraaien die wat verderop een veilig heenkomen zochten voor de herhaalde aanvallen van een aantal Kieviten.

Uit deze waarnemingen blijkt, hoe volkomen verschillend dieren op elkaars aanwezigheid kunnen reageren. Het spreekwoord „onbekend maakt onbemind” is kennelijk niet alleen op de menselijke samenleving van toepassing.

Utrecht.

SJ. BRAAKSMA.

Goudvinken. 2-12-56: zeker vijf Goudvinken in onze tuin, waaronder twee mannetjes. 9-1-57: vier Goudvinken in onze tuin. Ook in de tussenliggende periode heb ik deze vogels geregeld achter ons huis gezien en gehoord. Ze begonnen 's morgens al vroeg te roepen.

Oldenzaal.

R. LUIKEN.